

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ
STUDII DE POPULAȚIE ȘI ISTORIA MINORITĂȚILOR

***The Genesis, Organization, and Functioning of an
Ecclesiastical Archive: The Archive of the Greek-Catholic
Diocese of Gherla from Its Inception to World War I (1853-
1916)***
(ABSTRACT)

Coordonator științific:

Conf. Univ. dr. Ion Cârja

Doctorand

Gabriel Hoza

Cluj-Napoca, 2023

Keywords: Greek-Catholic Church, archive, bishop, document, act, priest, parish, canonical, Greek-Catholic Diocese of Gherla.

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION

1. Motivation for Choosing the Topic
2. Primary Sources
 - 2.1. Unpublished Sources
 - 2.2. Published Sources
 - 2.3. Memoirs
 - 2.4. Directories
 - 2.4.1. Directories from Blaj
 - 2.4.2. Directories from Oradea
 - 2.4.3. Directories of the Greek-Catholic Eparchy of Gherla (Cluj-Gherla)
 - 2.5. Press
 - 2.6. Archival Theory and Practice
3. Review of Specialized Literature
4. Structure of the Research
5. Research Methodology

CHAPTER I. The Greek-Catholic Eparchy of Gherla: Organization and Functioning

- I.1. The Union of the Romanian Church from Transylvania with the Church of Rome
- I.2. Ecclesiastical-Historical Context of the Eparchy's Establishment
- I.3. The Impact of Provincial Synods on Diocesan Organization
 - I.3.1. Vatican Council I and Its Impact on BRU
 - I.3.2. Provincial Synods
 - I.3.2.1. First Provincial Synod, 1872
 - I.3.2.2. Second Provincial Synod, 1882
 - I.3.2.3. Third Provincial Synod, 1900
- I.4. Bishop Creators and Archive Holders: Biographical Highlights
 - I.4.1. Ioan Alexi

- I.4.2. Ioan Vancea de Buteasa
- I.4.3. Mihail Pavel
- I.4.4. Ioan Szabo
- I.4.5. Vasile Hossu
- I.4.6. Iuliu Hossu

CHAPTER II. The Episcopal Archive: General Landmarks and Presentation of the Archival Fund

- II.1. General Considerations
- II.2. Church Archives
- II.3. Archival Fund of the Greek-Catholic Eparchy of Cluj-Gherla
 - II.3.1. Presentation
 - II.3.2. Structuring the Archival Fund
- II.4. How Documents Were Written
 - II.4.1. The Method of Drawing up Documents
- II.5. Activities for Processing the Fund
- II.6. Mechanisms for Transmitting Correspondence in an Ecclesiastical Context
 - II.6.1. Postal Transmission
 - II.6.2. Use of Telegraph
- II.7. General Registry and Document Registration Methods
 - II.7.1. The Issue of Multiple Quotas
- II.8. Presentation of Protocols from the Archive
 - II.8.1. Exhibitory Protocols
 - II.8.2. Indices
 - II.8.3. Consistorial Protocols
 - II.8.4. Educational Consistorial Protocol
 - II.8.5. Chapter Protocols
 - II.8.6. Financial Documents
 - II.8.7. Diocesan Funds

II.8.8. Episcopate Correspondence and School Documents

II.8.9. Priest and Parish Situations

CHAPTER III. Central Diocesan Administration, Creation and Circulation of Documents

III.1. Episcopal Administration

III.1.2. Bishop's Chancellery

III.1.3. Private Correspondence of the Bishop

III.1.4. Pastoral Letters

III.1.5. Circulars

III.1.6. Canonical Visits

III.2. Cathedral Chapter

III.2.1. Documents Issued in the Name of the Entire Cathedral Chapter

III.2.2. Management of Funds and Foundations

III.2.3. Documents Issued by Canons

III.2.3.1. Chapter Prepositus

III.2.3.2. School Canon

III.2.3.2.1. The School: Organization and Functioning

III.2.3.2.2. Clergy and the Central Diocesan Seminary

III.2.3.3. Chancellor Canon

III.2.4. Chapter as Testamentary Executor

III.3. Consistory

III.3.1. Matrimonial Tribunal

CHAPTER IV. Local Diocesan Administration and the Documents Created by It

IV.1. Archdeaconry

IV.2. Forane Vicariate

IV.3. Protopresbyterate

IV.3.1. Protopresbyterate Synod

IV.3.1.1. Protopresbyterate Meetings of April 1858

IV.3.2. Archpriest Correspondence with the Eparchy

IV.3.3. Protopresbyterate Canonical Visits

IV.4. Parish

IV.4.1. Active and Passive Status of Parishes

IV.4.2. Acts of the Priest or Members of Their Families

IV.4.3. Taking the Priest's Oath – Confession of Faith

IV.4.4. Requests to Build Churches

IV.4.5. Parish Senate

IV.4.6. Parish Inventories

IV.4.7. Requests from Non-Clerical Personnel

IV.4.8. Requests from Non-Uniate Priests

IV.4.9. Priests' Financial Contributions

CHAPTER V. Types of Documents Created in the Context of the Eparchy's External Relations

V.1. Documents Created in Relations with the Metropolis

V.2. Documents Created in Relations with Other Eparchies within the BRU

V.3. Documents Created in Relations with the Nunciature and the Holy See

V.4. Documents Created in Relations with Other Latin and Greek-Catholic Eparchies

V.5. Documents Created and Their Circulation in Relations with Civil and Military State Authorities

V.6. Central Administration through the Ministry of Cults

V.7. Local Administration

V.8. Diplomas and Distinctions

CONCLUSIONS

BIBLIOGRAPHY

APPENDICES

This research, named "The Genesis, Organization, and Functioning of an Ecclesiastical Archive: The Archive of the Greek-Catholic Diocese of Gherla from its Beginnings to World War I (1853-1916)," aims to study the documents issued by the Diocese of Gherla, later of Cluj-Gherla, from a historical and archival perspective within the mentioned period.

The scientific approach aims to offer a new perspective, starting from the beginnings of the Greek-Catholic Diocese of Gherla, going through all forms of organization and functioning in the second half of the 19th century and the first half of the 20th century, under the guidance of bishops Ioan Alexi (1856-1863), Ioan Vancea (1866-1868), Mihail Pavel (1873-1879), Ioan Szabo (1879-1911), and Vasile Hossu (1912-1916), who were extremely active, diligent, and motivated to develop this diocese.

The establishment of the Gherla Diocese in 1853 has a particularly important significance for the entire history of the Greek Catholic Church. This is because in the same year, the Archdiocese of Blaj was also established, as well as another diocese in Lugoj. From an administrative perspective, this is a moment that calls for a comprehensive approach, with developments in the episcopal chancelleries. The founding of the Gherla Diocese is considered an achievement and a significant gain for the Romanians in Northern Transylvania. Although material resources were limited, the determination of the hierarchs to develop it is reflected in the elaborated documents and in the activities of the episcopal chancellery, preserved in the archive.

In this work, we emphasize the fact that the preservation, cataloging, and archiving of documents have represented and continue to represent an essential necessity for the proper functioning of any institution. Since the establishment of the Gherla Diocese, there has been an effort to preserve documents by setting up a current archive within the diocese. In this context, the bishops have been motivated to issue documents (circulars) through which they encouraged the establishment of a "archive" at the diocesan level and the continuation of vicarial, deanery, and parish archives. Additionally, where an archive was lacking, especially within certain parishes, there was an encouragement to establish one immediately, under the supervision of the dean.

The current research project, which culminates in the development and defense of a doctoral thesis, aims to investigate and study mainly the Fund of the Greek Catholic Diocese of Cluj-Gherla, preserved at the Cluj County Service of the National Archives. Although this archive fund of the Gherla Diocese is one of the most researched, it has not yet been fully

studied, both due to the large number of documents and the complexity of the entire archive fund. Therefore, the purpose of this work is to synthesize and organize all types of available documents from this fund, placing significant historical events in context to facilitate further research and study from the perspective of archival documents.

The choice of research topic has connotations and roots in my personal interests, dating back to my student days at Babeş-Bolyai University in Cluj-Napoca, when I initiated student projects related to church history. As a priest of the Romanian Church United with Rome, Greek Catholic, my academic interests have persisted, constantly fueled by the desire to study and deepen my knowledge of the Church to which I belong. Additionally, I have been working for several years at the Archive Service of the Cluj-Napoca City Hall, an experience that has helped me deeply understand the structure and organization of an archive. Although a church archive differs from that of a public institution, it provides me with the opportunity to better understand internal mechanisms of operation. Also, in my role as a priest, I have been able to recognize some of the operational mechanisms of the diocese, which in certain aspects have remained the same to this day.

After examining the archival funds of the Cluj County Service of the National Archives, I have conceived a research project focused on the creation, circulation, and preservation of documents within the archive of the Greek Catholic Diocese of Gherla. The emphasis is on the functioning of the central archive and the episcopal administration. The importance of this research topic is significant because it offers a meticulous look into the document management of a prominent ecclesiastical institution during a particularly complex stage in the history of Transylvania. Exploring these elements will contribute to a deeper understanding not only of the particular history of the Greek Catholic Diocese of Gherla but also of the historical context in which it operated.

Within this research, we aim to analyze in detail the process of generating, circulating, and preserving documents in the archive of the Greek Catholic Diocese of Gherla. We will particularly study how each bishop modeled and adapted the administrative structure according to the specific needs of their own diocese. Therefore, this investigative effort includes the analysis of documents generated directly by the bishop and the diocese, as well as those originating from canons and other administrative structures, including the entities subordinate to

each canon, dean, and priest, as well as documents issued by the faithful in the context of various issues or situations encountered.

This research aims primarily to provide a detailed and comprehensive perspective on the process of creating, circulating, and preserving documents in the archive of the Gherla Diocese during the time period analysed. At the same time, the investigation seeks to deeply analyse the relevance of these documents for the Gherla Diocese and the manner in which they were managed within the institution's administration. Through this analysis, the goal is to gain a better understanding of the role that documents played in the decision-making process of the Gherla Diocese and how they influenced the decisions made by the institution's leadership.

Additionally, another aspect of interest within this investigative endeavor is the study of the archive as an entity, examining its organization, functioning, and relevance. This approach to the archive will provide a better understanding of the system of organizing and managing documents in the archive and how they were used in the administrative process of the Gherla Diocese. This research on the documents in the archive of the Gherla Diocese is essential because it brings a valuable contribution to the study of church history, offering a comprehensive picture of how the Gherla Diocese was administered.

One of the central aspects that this study will explore is the transformation of the bureaucratic apparatus of the Gherla Diocese over time and how this dynamic contributed to the creation of the large volume of archival documents that have been preserved to this day. This understanding of the development of the diocese's bureaucratic apparatus will facilitate a better knowledge of the evolution of the institution's administrative methods over time. Additionally, this study aims to analyze the methods of leadership and administration in structures subordinate to the bishop, such as the vicariate, the deanery, parishes, confessional schools, and monasteries. The investigation will also explore the relationships of the Gherla Diocese with other church institutions such as the Holy See, the Metropolitan See, other dioceses, as well as with secular institutions of the respective period. This understanding of the diocese's interactions with other institutions will provide us with a better knowledge of the context in which the diocese's activities functioned and how they were influenced by external factors.

The current research project, 'The Genesis, Organization, and Functioning of an Ecclesiastical Archive: The Archive of the Greco-Catholic Diocese of Gherla from its Beginnings to World War I (1853-1916),' is a scientific approach to understanding the creation

and formation of documents within the ecclesiastical institution of the Gherla Diocese. Our endeavor is approached by presenting unpublished sources, primarily the archival fond of the Greco-Catholic Diocese of Cluj-Gherla, which provides us with the most important research sources. In our endeavor, we also present church document sources, such as documents issued by provincial councils, as well as volumes of documents published by various researchers. The presentation of several volumes of memoirs by priestly or hierarchical figures, as well as the schematisms published by the Gherla Diocese, also occupy an important place. These sources also deserve a different approach and presentation. Additionally, although quantitatively limited, a few works on archival theory are important for understanding a complex archive and archival research. The presentation of specialized literature regarding the history of the Greco-Catholic Church in general, and the Gherla Diocese in particular, is important to emphasize aspects related to the preservation and research of documents.

The structure of your work, as you've outlined, appears to be comprehensive and logically organized. The Greco-Catholic Diocese of Gherla (Cluj-Gherla): Organization and Functioning, The Diocesan Archive: General Milestones and Presentation of the Archival Fond, Central Diocesan Administration: Creation and Circulation of Documents, Local Diocesan Administration and Documents Created, Types of Documents Created in the Context of the Diocese's External Relations. Each chapter seems to focus on a key aspect of the subject matter, from the overarching view of the diocese's organization to the specific types of documents generated in various administrative contexts. This could provide a thorough and nuanced understanding of your research topic.

The first chapter you've outlined, "The Greco-Catholic Diocese of Gherla (Cluj-Gherla): Organization and Functioning," seems to set a strong foundation for the rest of your study. In this chapter, exploring the historical background of the Diocese of Gherla in the context of the unification of the Church in Transylvania with the Church of Rome will help contextualize the formation and function of the diocese. Examining the socio-political context of its establishment would also provide a broader understanding of the forces shaping the institution. Furthermore, the chapter seems poised to explore the key events and institutional activities, such as the participation of the Greco-Catholic Archdiocese of Transylvania in the First Vatican Ecumenical Council and the subsequent provincial synods in 1872, 1882, and 1900. These had a positive impact on church organization and administration at all levels, including the Diocese of Gherla.

The phase during which the Diocese of Gherla began to develop its archival system also seems to be a critical focus. Highlighting the biographies of the bishops in charge during this period is apt, as these leaders are often instrumental in creating the documents and designating the officials responsible for managing the information. Discussing the hierarchical roles, such as that of the bishop in appointing the archivist and the notary, and who holds the key to the archival repository, will give a comprehensive view of how the diocesan administrative structure functioned. Overall, the chapter appears to be a solid start to your research project, setting the stage for subsequent explorations of specific aspects of church administration and archival practices.

The second chapter, "The Diocesan Archive: General Landmarks and Presentation of the Archival Fund," seems to be a crucial part of your research, providing an in-depth look at the archival holdings of the Greco-Catholic Diocese of Cluj-Gherla. By focusing on a wide date range, from 1834 to 1948, you are setting up the scope for a comprehensive understanding of the diocese's administrative and ecclesiastical evolution. Measuring the dimensions of the archive both in terms of linear length and the total number of documents could offer valuable insights into the scope and scale of church administration and activity. This could be particularly useful for scholars interested in the material culture of administration and the practices of data retention within religious institutions. The chapter's focus on the period from 1948, when the Greco-Catholic Church was abolished, to 1971 also seems vital. By examining the storage locations and the stages leading to subsequent research of the archival material, you're providing an understanding of the preservation and rediscovery of this vital cultural and administrative resource. Your plan to delve into the modalities of document drafting and the methods of their transmission adds another layer of sophistication to the research. It helps to understand not just the 'what' and 'when,' but also the 'how' of diocesan administration.

Chapter III: Central Diocesan Administration, Document Creation and Circulation, shows that within the context of church administration, the Diocese of Gherla serves as an example of efficient ecclesiastical management, emphasizing the important role played by Bishop Ioan Alexi and other bishops in establishing effective administration. The function of the episcopal chancellor holds significant importance, as this trusted individual in the administration is responsible for drafting, organizing, archiving, and preserving documents in the diocesan archive. Pastoral letters and circulars will function as communicative modes between the bishop

and the clergy. These communication tools, such as pastoral letters and circulars, will have a significant impact, providing guidance and doctrinal interpretations. They will cover a wide range of subjects, from aspects of morality within the faith to themes intersecting with social and political life. Additionally, canonical visits will materialize as valuable opportunities for evaluating and overseeing the general health of the diocese. As an important addition, the role of the canons of the cathedral chapter will prove crucial, as they are tasked with supporting the bishop in coordinating and administering the diocese.

Chapter IV: Local Diocesan Administration and Document Creation, examines the administrative structures of the Church, using examples such as the archdeaconate and the vicariate. The archdeaconate serves a consultative role, while the vicariate, created for pastoral needs in Transylvania, has extensive administrative responsibilities. The deaneries, under canonical supervision, are other important entities for managing church affairs. For example, they organize deanery synods. Parishes, as the basic units, perform specific functions that they manage through a variety of acts and structures, including financial contributions and requests for church construction. All these entities and documents illustrate the complexity of church administration, emphasizing the importance of each in maintaining efficiency and cohesion within the Church.

Chapter V: Types of Documents Created in the Context of the Diocese's External Relations, highlights the essential types of documents in ecclesiastical administration in relation to the Metropolitan See. Circulars play a crucial role, communicating synodal decisions or canonical changes. These function as an official communication channel between hierarchs. Other documents include correspondence for the transfer of clergy and resources, as well as financial and statistical reports related to parish activities. When it comes to communication with other dioceses within the Romanian Uniate Church, decisions and notifications are issued that involve both the diocesan bishops and the Metropolitan See as a whole. In the relationship with the Nunciature and the Holy See, documents range from requests and confirmations for audiences to annual reports and documents regarding high-level appointments. Regarding relations with other dioceses, both Latin and Greek Catholic, there are documents that outline agreements for collaboration in missions and educational projects, as well as theological correspondence. All of these underscore the complexity and diversity of documentation in church administration.

Through the research of archival documents, the aim is to highlight the functionality and importance of church administration.

The research project on the creation, circulation, and preservation of documents in the archive of the Greek-Catholic Diocese of Cluj-Gherla between the years 1853 and 1916 provides a complex and detailed perspective on the functioning and administration of this ecclesiastical institution. Through a five-chapter analysis of the types of documents issued and preserved, the work makes significant contributions to understanding, primarily, the archive of the Diocese of Gherla, archival processes, and administrative dynamics at both the diocesan and local levels. The importance of the archival fund of the Greek-Catholic Diocese of Cluj-Gherla as a main source and resource for research has emerged. This archive contains extensive documents over a long period, a significant historical era. The diocesan administration, whether at the central or local level, is examined in detail, revealing the efficiency and complexity of the ecclesiastical organizational system. The work also underscores the fact that archival documents are essential tools for the deep research and understanding of the history and functionality of church administration.

The utilization of the archival fund of the Greek-Catholic Diocese of Cluj-Gherla, an inexhaustible source of documents that have not yet been fully explored for their potential, is possible not only for analysing the information contained in the documents but also the types of documents and their circulation. We believe that this archival fund has great potential for innovative and surprising discoveries, particularly due to the diversity of documents it contains, the exhaustive description of which in this work is impossible. Documents can range from canonical visitations, which offer a detailed picture of how the clergy and parishioners interacted in a specific historical context, to wills drafted by clerics or other important church personalities. The latter, although preserved in small numbers, provide unique perspectives on how these personalities saw their spiritual and social roles, as well as their relationship with the community they served.

In addition, the research of the documents in this archival fund suggests that the information provided by certain special documents, such as memoirs, correspondence, journals, or even autobiographies, can offer a fairly accurate and comprehensive internal picture of both the clergy's life and the evolution of religious communities over time. Based on these documents, historians and researchers have ample information to produce a series of studies and statistics

that contribute to a better understanding of the history and evolution of the Greek-Catholic Church in the Cluj-Gherla region.

The methodology used, already described, has afforded us the opportunity to utilize various types of documents, necessary for our research endeavors.

In conclusion, we believe that our work not only values an important archival fund but also has the potential to change the way we understand the religious and social history of this region. It aims to provide guidance for those who intend to research not only religious themes but also themes rooted in the social, economic, and cultural history of the region that belonged to the Greek-Catholic Diocese of Cluj-Gherla. At the same time, the work aims to serve as a guide for the types of documents, registers, and how research of the fund can be conducted more quickly and easily, either through the analysis of index registers, special registers, or general ones. It seeks to provide information about the consolidation of documents, their shortcomings, and the way in which these can be replaced with other documents or edited bibliography. The primary objective of the research project is to exploit the archival fund of the Greek-Catholic Diocese of Cluj-Gherla, a substantial repository of documents that, until now, has not been fully researched. We believe that this archival fund holds significant potential for innovative and surprising discoveries, particularly due to the diversity of the documents it contains. These documents can range from canonical visitations, which can offer a detailed view of how the clergy and parishioners interacted in a specific historical context, to wills drawn up by clergy or other important figures in the Church. The latter could provide unique perspectives on how these individuals viewed their spiritual and social roles, as well as on their relationship with the community they served.

Furthermore, this fund may also contain memoir materials such as correspondence, journals, or even autobiographies, which could offer an intimate portrait of the lives of the clergy and the evolution of religious communities over time. Based on these documents, historians and researchers could provide a deeper understanding of the history of the Greek-Catholic Diocese of Gherla. Therefore, the project not only utilizes an important archival fund but also has the potential to change the way we understand the religious and social history of this region.

BIBLIOGRAFIE

I. Surse

I.1. Surse inedite

Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Cluj

Fond Episcopia Greco Catolică de Gherla

Protocoloalele Presidiale ale Episcopiei Greco Catolice de Cluj- Gherla

Fond Personal Episcop Iuliu Hossu (1868-1945)

Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Alba,

Fondul Mitropolia Greco-Catolică. Cabinetul mitropolitului.

Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Bihor.

Arhiva Episcopiei Greco Catolice de Lugoj. (fond neinventariat)

Arhiva digitalizată a Vicariatului foraneu greco-catolic al Maramureșului, păstrată la Departamentul de Istorie modernă, Arhivistică și Etnologie, din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca.

I.2. Surse edite

Codul canoanelor Bisericilor orientale, traducere și editare pr. Drd. Iuliu Vasile Muntean, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.

Codex Iuris Canonici 1917, pe https://www.documentacatholicaomnia.eu/03d/1917-1917,_Absens,_Codex_Iuris_Canonici,_LT.pdf

Conciliul Provincial alu Doile alu Provinciei Bisericesci Greco-Catolice, Alba Iulia si Fagarasiu, tinutu la anu 1882, editia a II-a, Blaj 1886

Conciliul Provincial lu Treilea al Provinciei Bisericesti Greco-Catolice, Alba Iulia si Fagaras, tinut la anu 1900, Tipografia Seminarului Arhidiecezan, Blaj 1906

Conciliul Provincial Prim alu Provinciei Bisericesci Greco-Catolice, Alba Iulia si Fagarasiu, tinutu la anu 1872, editia a II-a, Blaj 1886

Decretele Conciliului prim și al doilea ale provinciei bisericesti greco-catolice de Alba-

Iulia și Făgăraș, Tipografia Seminarului Greco-Catolic, Blaj, 1927.

Deteșan Daniela, *Procesul lemnian (1843-1846)*, vol. II, Presa Universitară Clujeană, 2012.

Episcopul Ioan Szabo și Sfântul Scaun. Corespondență (1874-1910), ediție, studiu introductiv și note de Ion Cârja și Daniel Sularea, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007

Joane M. Moldovanu, *Acte Sinodali ale Baserecei Romane de Alba Julia si Fagarasiu*, Tomu I, Blasiu 1869

Joane M. Moldovanu, *Acte Sinodali ale Baserecei Romane de Alba Julia si Fagarasiu*, Tomu II, Blasiu 1872

Memoriile unui ierarh uitat: Victor Mihályi de Apșa (1841-1918), ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ion Cârja, Luminița Wallner-Bărbulescu, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009.

Legislația eclezistică și laică privind familia românească din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Ediție de texte, studiu introductiv și note de Ioan Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2009.

Boroș Ioan, *Memorialistica*, Studiu introductiv, ediție și note de Valeriu Leu, Nicolae Bocșan, Ion Cârja, Costin Feneșan, Cristian Sabău, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012.

Popa-Andrei Mirela, Dan Aurelia Mariana, *Școală și Biserică. Circularele școlare din vicariatul Rodnei (1850-1918)*, vol I, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2008.

Retegan Simion, *În umbra clopotnițelor. Școlile confesionale greco-catolice din dieceza Gherlei între 1875-1885. Mărturii documentare*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2008

Retegan Simion, *Parohii, biserici și preoți greco-catolici din Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea: 1849-1875. Mărturii documentare*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2006;

Retegan Simion, *Sate și școli românești din Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea (1867-1875)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.

Retegan Simion, *Satul românesc din Transilvania, ctitor de școală (1850-1867)*, Editura Echinox, Cluj, 1994.

Românii greco-catolici și Episcopia de Hajdúdorogh (1912). Contribuții documentare, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Cecilia Cârja, Presa Universitară Clujeană, Cluj-

Napoca, 2009.

Sima Ana Victoria, *Vizitele nunțiilor apostolici vienezi în Transilvania (1855-1868)*, I-II, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003.

Stanciu Laura, *Istoria Bisericii Române Unite prin sinoadele sale (1782-1900)*, Ediție de documente, Institutum Historicum Sedis Centralis Studiorum Philosophicorum Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapesta, 2017.

Șularea Daniel, *Viața religioasă în dieceza greco-catolică de Gherla (1878-1891). Contribuții documentare*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.

Tipografia de la Blaj (1850-1918). Contribuții documentare. Studiu introductiv de Petru Magdău, Ediție îngrijită de: Petru Magdău, Ioana Bonda, Cecilia Cârja, Ciprian Ghișa, Presa Universitară Clujeană, 2010.

Vancea Ioan, *Corespondență cu Sfântul Scaun (1865-1890)*, ediție, studiu introductiv și note de Ion Cârja și Daniel Sularea, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.

Vancea Ioan, *Restituiri I*, Ediție, studiu introductiv și note de Ion Cârja, cu contribuția lui Vasile Rus și Alexander Baumgarten, Presa Universitară Clujeană, 2009.

Vancea Ioan, *Pastorale și circulare, 1865 – 1869*, ediție, studiu introductive, de Mirela Andrei și Nicolae Bocșan Presa Universitară Clujeană, 2003.

Snagov Ion Dumitriu, , *Românii în arhivele Romei. Secolul XVIII*, Casa de editură „Atlas-Clusium”, Cluj-Napoca, 1999.

Epistolă pastorală pentru Jubileul Sfintei Uniri dată de episcopatul Provinciei metropolitane gr-cat române de Alba Iulia și Făgăraș. Anul domnului 1900. Dela Sânta Unire anul 200, Tipografia Seminarului gr-cat din Blaj, 1900.

I.3. Șematisme

I.3.1. Șematisme Blaj

Șematismul veneratului cler al Arhidiecezei Metropolitane Greco-Catolice Române, de Alba Iulia și Făgăraș pre anul Domnului 1900, de la Sfânta Unire 200, Blaj, Tipografia Seminarului Arhiecezan, 1900.

I.3. 2. Șematismele Eparhiei Greco-Catolice de Gherla (Cluj-Gherla)

1. *Schematismus venerabilis cleri neo-erectae dioecesis Szamos-Ujvariensis Gr. Rit. Cath pro anno a Christo nato 1867, Szamos-Ujvarini, Typys Typographiae Dioecesanae, 1867. (Șematismulu veneratului cleru a nou înființatei diecese greco-catolice a Gherlei pre anulu de la Christosu 1867, Tipografia diecezană, Gherla, 1867)*

2. *Schematismus venerabilis cleri graeci ritus catholicorum doecesis Szamosujvariensis pro anno Christo nato 1877, Szamosujvarini, Typys Typographiae Dioecesanae, 1877.*

3. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Szamosujvariensis graeci ritus catholicorum pro anno a Christo nato 1882, Szamosujvarini, Typys Typographiae Dioecesanae, 1882.*

4. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Szamosujvariensis graeci ritus catholicorum pro anno a Christo nato 1886, Szamosujvarini, typys typographiae dioecesanae, 1886.*

5. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Szamosujvariensis graeci ritus catholicorum pro anno a Christo nato 1894, Szamosujvarini, Typys Typographiae Dioecesanae, 1894.*

6. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Szamosujvariensis graeci ritus catholicorum pro anno a Christo nato 1898, Szamosujvarini, Typys Typographiae Dioecesanae, MDCCCXCVIII.*

7. *Schematismus cleri dioecesis Szamosujvariensis graeci ritus catholicorum pro anno a Christo nato MDCCCC, Szamosujvarini, Typys Typographiae Dioecesanae, 1900.*

8. *Schematismus cleri dioecesis Szamosujvariensis graeci ritus catholicorum pro anno a Christo nato MDCCCIII, ab erectione dioecesis L, Szamosujvarini, Typys Typographiae Dioecesanae, 1903.*

9. *Schematismus cleri dioecesis Szamosujvariensis graeci ritus catholicorum pro anno a Christo nato MDCCCVI, Szamosujvarini, Typys Typographiae Dioecesanae, 1906*

10. *Șematismul veneratului cler al diecezei greco-catolice române de Gherla pe anul 1914, de la înființarea Episcopiei anul 61, dela sfânta unire a românilor cu Sfânta și Apostolica Biserică a Romei anul 214, Szamosujvar, Tipografia diecezană, 1914.*

11. *Șematismul veneratului cler român unit al diecezei de Gherla pe anul 1925; de la înființarea Episcopiei anul 72; de la sfânta unire a românilor cu sfânta și apostolica biserică a Romei anul 225, Gherla, 1925*

12. *Șematismul veneratului cler al eparhiei române unite de Gherla pe anul Domnului 1930, de la înființarea Episcopiei anul 77, Tiparul tipografiei diecezane, Gherla, 1930*

13. *Șematismul veneratului cler al eparhiei române unite de Cluj-Gherla pe anul Domnului 1932. De la înființarea Episcopiei anul 79. De la noua arondare a eparhiei de Cluj-Gherla anul 2, dela sfânta unire a românilor cu Sfânta și Apostolica Biserică a Romei anul 232, Gherla, Tiparul tipografiei diecezane, 1932.*
14. *Șematismul eparhiei greco-catolice române de Cluj-Gherla pentru anul 1941, Tipografia diecezană, Cluj, 1941.*
15. *Șematismul eparhiei greco-catolice române de Cluj-Gherla pe anul 1947, dela unirea românilor cu Biserica Romei anul 247, dela înființarea episcopiei anul 94, dela mutarea scaunului episcopesc anul 17, la împlinirea a 30 de ani de episcopat a IPSS Dr. Iuliu Hossu chiriarhul eparhiei, Tipografia diecezană, Cluj, 1947, (partea I)*
16. *Șematism eparhia de Cluj-Gherla 1947, seria districtelor vicariale și protopopești, Cluj-Napoca, 1996, (partea a II-a)*

I.4 Presă

Cultura creștină, 1911-1944

Curierul creștin, 1925-1938

Unirea, 1891-1916

II. Teorie și practică arhivistică

Duca Simeone, Pandzic Basilio, *Archivistica ecclesiastica*, Pubblicazioni della Pontifica Commission per gli Archivi Ecclesiastici d'Italia, Presso l'Archivio Segreto Vaticano, 1967.

Favier Jean (coord.), *La pratique archivistique francaise*, Paris, Archives Nationales, 1933.

Mera Laurențiu, *Îndreptar arhivistic*, Editura Imprimeria Ardealul, Cluj-Napoca, 2018.

Pușcaș Ioan, *Arhiva episcopiei catolice de Oradea.bud Istoric, sistem de arhivare, importanță documentară*, în „Revista Arhivelor”, nr. 2/1979, pp. 175-181.

Sacerdoțeanu, Aurelian, *Archivistica*, Editura Didactică și Pedagogică. București, 1970.

Marcel Dumitru Ciucă, *Ordonarea și inventarierea documentelor aflate în depozitele*

Arhivelor Statului, în „Revista Arhivelor”, nr. 3, 1979, pp. 284-301.

Soica Sergiu, *Arhive specifice ecleziastice, Arhivele Bisericii Greco-Catolice din România. Studiu de caz: Arhiva Episcopiei Greco-Catolice de Lugoj*, în „Revista Arhivelor”/„Archives Review”, LXXXIX, 2012, nr. 1, pp. 29-40.

Lodolini Elio, *Archivistica. Principi e problemi*, Milano, 1998.

Bernád Rita, *Structurarea arhivelor parohiale romano-catolice din Transilvania. Tipuri de documente*. In *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, Alba Iulia, 9/I, 2005. 297–303.

Bernád Rita *Arhivele parohiale ale Arhidiecezei Romano-Catolice de Alba Iulia. Tipuri de documente*. In *Revista Arhivelor*, 2010, nr. 1. 57–75.

Bernád Rita *Organizarea și funcționarea Arhivei Capitulare de Alba Iulia (I)*. In *Revista Arhivelor*, 2013, 1. sz. 92–113.

Bernád Rita *Organizarea și funcționarea Arhivei Capitulare de Alba Iulia (II)*. In *Revista Arhivelor*, 2014, 1–2. sz. 28–54.

Bernád Rita Locurile de adevărire din Transilvania. In *Anuarul Arhivelor Mureșene. Seria Nouă*, nr. II (VI). Târgu-Mureș, 2013. 9–32

Bernád Rita, A Gyulafehérvári Káptalani Levéltár története és felépítése. In *Areopolisz. Történelmi és társadalomtudományi tanulmányok. XIII. Székelyudvarhely*, 2013. 147–189. *Istoria și structura Arhivelor Capitulare din Alba Iulia. În Areopolisz. Studii de istorie și științe sociale*

Bernád Rita A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár gyűjtőközpontjai. In *Levéltári Közlemények*. 88. 2017. 401–424. *Centrele de colectare ale Arhivelor Episcopale din Alba Iulia*

Herlea Alexandru, *Studii de istoria dreptului. Organizarea de stat*, vol I, Prefață Vasile Netea, Ediție îngrijită, note și comentarii Valeriu Sotropa, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1983.

Herlea Alexandru, *Studii de istoria dreptului. Dreptul de proprietate*, vol II, Ediție îngrijită, note și comentarii de Valeriu Sotropa, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1985.

Herlea Alexandru, *Studii de istoria dreptului. Drept civil. Invățământ juridic. Figuri de juriști. Traduceri*, vol III, Traduceri, ediție îngrijită, note și comentarii Valeriu Sotropa și Liviu Marcu. Postfață Liviu Marcu, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1997.

III. Cărți, studii, articole

Alexandru Buzalic, *Teologia greco - catolică între tradiție și reînnoire*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 85-103.

Alzati Cesare, *În Blaj la Mitropolie: continuitatea istorică și conștiința instituțională în Biserica Română din Transilvania*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 221-230.

Alzati Cesare, *Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică. Istorie și spiritualitate*, Blaj, Ed. Buna Vestire, 2003.

Alzati Cesare, *300 de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei*, Presa Universitară Clujeană, 2000.

Andrei Mirela, *La granița Imperiului. Vicariatul Rodnei*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2006.

Andrei Mirela, *Școlile elementare greco-catolice din Vicariatul Rodnei la mijlocul secolului al XIX-lea*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 419-429.

Barna Daniel, *Administratorul apostolic Iuliu Hossu În mijlocul credincioșilor din episcopia unită De Oradea-mare (1941-1945)*, în *Crisia*, LII, Oradea, 2022, pp. 451- 460.

Barna Daniel, *Avansuri salariale, împrumuturi și donații oferite de episcopia Unită de Cluj-Gherla în intervalul 1940-1945*, în *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca, Series Historica*, LXI, 2022, Supliment 1, *Lucrările conferinței internaționale Identitate și diversitate în Europa. Istorie societate, relații internaționale*, Oradea 22-27 martie 2022, pp. 111 – 121.

Barna Daniel, *Episcopul Iuliu Hossu în teritoriu. Contribuții documentare privind sinodul vicariatului Rodnei (24 mai 1943)*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2023.

Barna Daniel, *Occupying a vacant archpriestship in greek catholic diocese of Cluj-Gherla*, în *Connectinginnovation, education and economics, Innovation, Entrepreneurship and Society Conference Second Edition, 15th of July, 2021, Cluj-Napoca, Romania Babeș-Bolyai University*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2022, pp. 253-260.

Barna Daniel, *Relația dintre Episcopia Greco-Catolică de Cluj-Gherla și Episcopia Ortodoxă de Cluj ilustrată în „Tribuna Ardealului” (septembrie 1940 – ianuarie 1945)*, în *Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2021, pp. 95-104.

Barna Daniel, *Solidaritate și tensiune între greco-catolici și ortodocși. Cazul protopopiatului Buciumi (1940–1944)*, în *Acta Musei Porolissensis*, XLIV, Zalău, 2022, pp. 221-229.

Barta Cristian, *Scurtă încercare despre naruta teologiei greco catolice românești, din perspectiva izvoarelor*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 69-84.

Bădiliță Cristian, Stanciu Laura, *Geniul greco-catolic românesc*, Ediția a IV-a, Editura Vremea, București, 2021.

Bârlea Octavian, *Babilonia minților. Articole religioase și culturale din exil*, Ediție îngrijită și introducere de Fărcaș Ioan Irineu, Editura Vremea, București, 2021.

Bârlea Octavian, *Opera Omnia IV, Biserica Română Unită și problema națională*, Ediție îngrijită de Ioan Irineu Fărcaș, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2013.

Bârlea Octavian, *Opera Omnia V, Spre o nouă față a Bisericii Române Unite*, Ediție îngrijită de Ioan Irineu Fărcaș, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2013.

Bedecean Mihaela, *Presa și bisericile românești din Transilvania (1865-1873)*, Presa Universitară Clujeană, 2010.

Biserica Română Unită - două sute cincizeci de ani de istorie, Aloisie Ludovic Tăutu, Alexandru Mircea, Octavian Bârlea, Madrid, 1952.

Blaga Mihoc, *Instituția Ecclesială în sprijinul Cetății (1914-1918)*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 493-532.

Bocșan Nicolae, Cârja Ion, *Biserica Română Unită la Conciliul Ecumenic Vatican I (1869-1870)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Bapoca, 2001

Bocșan Nicolae, Sima Ana Victoria, *Înființarea și organizarea Mitropoliei greco-catolice românești*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 361-375.

Bojor Victor, *Episcopii Diecesei Gr. Cat. De Gherla, acum Cluj-Gherla (1856-1939)*, Viata Crestina, 2000.

Bojor Victor, *Maica Domnului de la Nicula*, Tiparul Tipografiei Diecezane. Editura Sfintei Mănăstiri dela Nicua, Gherla 1930.

Bojor Victor, *Canonicii Diezezei Gr.-Cat. de Gherla, acum Cluj-Gherla (1857-*

1937), Imprimeria Fondul Cărilor Funduare Cluj, 1937.

Bonda Ioana Mihaela, *Alexandru Șterca Șuluțiu - Istoric și teolog*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 389-396.

Bonda Ioana Mihaela, *Mitropolia Română Unită în timpul păstoririi lui Alexandru Șterca Șuluțiu (1853-1867)*, Presa Universitară Clujeană, 2008.

Bonda Ioana Mihaela, *Sub semnul începuturilor. Seminarul Teologic Greco-Catolic din Gherla (1858-1867)*, (*Under the sign of the beginnings. The Greek-Catholic Theological Seminary in Gherla (1858-1867)*), în *Journal of Church History*, Vol. I, No. 2, 2020, pp. 57-68.

Bonda Ioana-Mihaela, *Seminarul teologic greco-catolic de la Gherla: Începuturi*, în *Școală, biserică, stat și națiune în istoria României*, Omagiu profesorului Cornel Sigmirean la împlinirea vârstei de 65 de ani, Coordonatori: *Liviu Boar, Ioan Bolovan, Laura Stanciu, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca*, 2021, pp. 615-628.

Bota Ioan, *Școala Ardeleană*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2019.

Bota, M. Ioan, *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi*, ediția a II-a, Cluj-Napoca, Viața Creștină, 2003.

Breharu Gheorghe, *Biserica română unită, greco-catolică din Gherla și contribuția sa la emanciparea social-culturală și afirmarea națională a poporului român*, Editura Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2004.

Brânzeu Nicolae, *Capitulurile catedrale. Notițe despre drepturile și datoriile clericilor*, în *Cultura creștină*, Blaj, 1942, nr 10-12, pp. 539-565.

Brânzeu Nicolae, *Jurnalul unui preot bătrân*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2011.

Brânzeu Nicolae, *Memoriile unui preot bătrân*, Editura Fundației Triade, 2016.

Brânzeu Nicolae, *Scrisorile unui preot bătrân 1952-1953*, 2016

Bud Tit, *Date istorice despre protopopiatele, parochiile și mănăstirile române din Maramureș : din timpurile vechi până în anul 1911*, Tipografia Diecezană, Gherla, 1911.

Bud Tit, *Disertațiune despre episcopii și vicarii români din Maramureșiu*, Tipografia Diecezană, Gherla, 1891.

Bud Tit, *Insămănări și date despre înființarea parohiei gr.-cat. române din Sighetul Maramureșului (Máramarosziget)*, Tipografia Diecezană, Gherla, 1905.

Bud Tit, *Ritual pentru pruncii școlari din școalele elementare populare*, Szamosújvár, Editura tipografiei diecezane, 1910.

Bud Tit, *Tipic preoțesc din cărțile rituale*, Tipografia Aurora, Gherla, 1894

Bud Tit, *Viața sântilor*, Gherla, Tipografia Diecesană, 1897.

Bud Tit, *Viața sântilor*, Tipografia Diecesană, Gherla, 1897.

Buda Lavinia, *Reuniunea „Sf. Maria” a femeilor române greco-catolice din Cluj, o „reuniune mariană atipică”*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Theologia Graeco-Catholica Varadiensis*, LVII , decembrie 2012, pp. 5-22.

Buda Lavinia, *Reuniunile mariane din Sălaj. Studiu de caz: reuniunea mariană a femeilor române unite din Dragu*, în *Acta Musei Porolissensis, XXXIV, Anuarul Muzeului Județean de Istorie și Artă Zalău*, Zalău, 2012, pp. 71-76.

Buda Lavinia, *Uniunea Mariană a Femeilor Române Unite din Eparhia greco-catolică de Cluj-Gherla*, , în *Identitate și alteritate, 5. Studii de istorie politică și culturală*, Editori: Bărbulescu Constantin, Bonda Ioana, Cârja Cecilia, Cârja Ion, Sima Ana Vitoria, Presa Universitară Clujană, 2011, pp. 130-139.

Bunea Augustin, *Chestiuni din istoria dreptului Bisericii Românești Unite*, 2 volume, Blaj, 1893-1894.

Bunea Augustin, *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocențiu Klein (1728-1751)*, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012.

Bunea Augustin, *Discursuri. Autonomia Bisericească. Diverse*, Blaș, 1903.

Bunea Augustin, *Episcopii Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovici sau Istoria Românilor Transilvăneni de la 1751 până la 1764*, Blaj, Tipografia Seminarului Archidiecesan, 1902.

Bunea Augustin, *Ierarhia românilor din Ardeal și Ungaria*, Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2010.

Bunea, Augustin, *Istorie scurtă a Bisericei Române Unite cu Roma în Șematismul veneratului cler al Archidiecesei Metropolitane Greco-Catolice Române de Alba-Iulia și Făgăraș, pre anul Domnului 1900*, Blaj, Tipografia Seminarului Archidiecesan, 1900.

Câmpeanu Remus, *Generația pașoptistă din Transilvania despre începuturile Bisericii Române Unite. Optica lui August Treboniu Laurian*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp.

439-448.

Câmpeanu Remus, Câmpian Anca, Varga Attila, Andrei Popa Mirela, Miron Greta-Monica, Dorner Anton (coordonatori), *În spiritul Europei moderne. Administrația și confesiunile din Transilvania în perioada reformismului terezian și iosefin (1740-1790)*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2009.

Cârja Cecilia, *Biserica Română Unită și Autonomia catolică maghiară la începuturile dualismului austro-ungar*, în *Diversitate culturală, realități politice și multiconfesionalism în Transilvania și Banat (sec. XVIII-XIX)*, Cercetătorului științific gr I dr. Dumitru Suciu la împlinirea vârstei de 70 de ani, Coordonatori: Varga Attila, Iosif Marin Balog, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2014, pp. 63-72.

Cârja Cecilia, Cârja Ion, „*Venirea vlădicului*”. *Despre vizitele canonice ale arhierilor greco-catolici din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Câteva considerații*, în *Lumina din Lumină. În memoria Episcopului Florentin Crihălmeanu*, Editori: + Claudiu, Episcop de Cluj-Gherla, Ioan Aurel Pop, Ovidiu Ghitta, Lucian Turcu, Marius Cîmpean, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2022, pp. 231-242.

Cârja Cecilia, Cârja Ion, *Despre identitatea răsăriteană a bisericii greco-catolice române în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în *Banatica* 22, 2012, pp. 229-242.

Cârja Cecilia, Cârja Ion, *The history of the Romanian Greek-Catholic Church as Reflected in the Post 1989 Romanian Historiography. Some considerations*, în *Studia Historia*, nr. 2, din 2016.

Cârja Ion, *Biserică și societate în Transilvania în perioada păstoririi mitropolitului Ioan Vancea (1869-1892)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007

Cârja Ion, *Din istoria elitelor române greco-catolice în secolul al XIX-lea: canonicul Augustin Lauran (1844-1912)*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Theologia Graeco-Catholica Varadiensis*, LVII , 2, decembrie, 2012, pp. 159-174.

Cârja Ion, *Elite ecleziastice transilvane în context central european. Sfântul Scaun și numirea cardinalilor în Bisericile greco-catolice din Imperiul habsburgic/austro-ungar (a doua jumătate a secolului al XIX-lea)*, în *Identitate și alteritate, 5. Studii de istorie politică și culturală*, Editori: Bărbulescu Constantin, Bonda Ioana, Cârja Cecilia, Cârja Ion, Sima Ana Vitoria, Presa Universitară Clujană, 2011, pp. 92-110.

Cârja Ion, *Ortodocși și greco-catolici în Banat (a doua jumătate a secolului al XIX-lea și*

începutul secolului XX). *Perspectiva lui Ioan Boroș, în Analele Banatului*, s.n., *Arheologie – Istorie*, xxix, 2021, <http://analelebanatului.ro/aparitii-issues/analele-banatului-xxix-2021/>

Cesereanu Ruxandra (coord.), Ghitta Ovidiu, Hossu Gelu, *Iuliu Hossu – Trei portrete*, Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2019.

Cipariu Timotei, *Acte și fragmente latine și românești pentru istoria Bisericii românești, mai ales unite*, Tipografia seminarului Diecezan, Blaj, 1855.

Detășan Daniela, *Procesul lemnian (1843-1846)*, vol. I, Presa Universitară Clujeană, 2008.

Doboș Fabian, *Fondarea Congregației Maicii Domnului, în Lumina din Lumină. În memoria Episcopului Florentin Crihălmeanu*, Editori: + Claudiu, Episcop de Cluj-Gherla, Ioan Aurel Pop, Ovidiu Ghitta, Lucian Turcu, Marius Cîmpean, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2022, pp. 363-376.

Dumitran Daniel, *Un timp al reformelor. Biserica Greco-Catolică din Transilvania sub conducerea episcopului Ioan Bob (1782–1830)*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007.

File din istoria Eparhiei de Cluj-Gherla, Claudiopoli-Armenopoli, a românilor. Scurtă istorie și biografii episcopilor eparhiali, 1853-2013, coord. Preasfinția Sa Florentin Crihălmeanu, Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2017

Ghișa Ciprian, *Aspecte ale identității profesionale la începutul mileniului III. Studiu de caz: Biserica Greco-Catolică din România*, în *Identitate și alteritate, 5. Studii de istorie politică și culturală*, Editori: Bărbulescu Constantin, Bonda Ioana, Cârja Cecilia, Cârja Ion, Sima Ana Vitoria, Presa Universitară Clujeană, 2011, pp. 156-172.

Ghișa Ciprian, *Biserica greco-catolică din Transilvania (1700-1850). Elaborarea discursului identitar*, Presa Universitară Clujeană, 2006.

Ghișa Ciprian, *Structura administrativ – teritorială a Bisericii Greco-Catolice din Transilvania – aspecte instituționale și terminologice*, în „Studia Universitatis “Babes-Bolyai”, Historia” 51/2006, nr.2, pp. 36-74.

Ghitta Ovidiu, *Biserica greco-catolică română, de la unirea cu Roma până azi. Schiță de sinteză istorică*, în *Lumina din Lumină. În memoria Episcopului Florentin Crihălmeanu*, Editori: + Claudiu, Episcop de Cluj-Gherla, Ioan Aurel Pop, Ovidiu Ghitta, Lucian Turcu, Marius Cîmpean, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2022, pp. 59-82.

Ghitta Ovidiu, *Nașterea unei biserici: Biserica greco-catolică din Sătmar în primul ei secol de existență (1667-1761)*, Presa Universitară Clujeană, 2001.

Grama Alexandru, *Instituțiile calvinești în biserica românească din Ardeal, studiu istoric-canonice*, Tipografia Seminarului Arhidiecezan, Blaj, 1895.

Grama Alexandru, *Istoria bisericii românești unite cu Roma de la începuturile creștinismului până în zilele noastre*, Blaj, 1884

Hossu Iuliu, *Epistole pastorale*, Ediție îngrijită de Lidia Farțade, Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2019.

Hossu Iuliu, *Memorii*, Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2019.

Ioan Boroș, *Memorialistica*, Studiu introductiv, ediție și note de Valeriu Leu, Nicolae Bocșan, Ion Cârja, Costin Feneșan, Cristian Sabău, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012.

Ioan Boroș, *Scrieri istorice*, Volumul I, Studiu introductiv, ediție și note de: Gh. Naghi, Șipoș Ibolya, Presa Universitară Clujeană, 2019, p. 840.

Iorga Nicolae, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, vol I-II, Ediție îngrijită și prefață de I. Opreșan, Editura Saeculum I.O. , București, 2016.

Istoriografice și teoretice, în *Acta Musei Porolissensis, XXXIV, Anuarul Muzeului Județean de Istorie și Artă Zalău*, Zalău, 2012, pp. 19-28.

Învățămintul teologic greco-catolic din România interbelică, față în față cu standardele pontificale. Rezultatele inspecției apostolice realizate în seminariile și școlile diecezane superioare de băieți, de rit bizantin, din România. 1938, Ediție îngrijită de Cristian Barta, Ciprian Ghișa și Dumitru Petru, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.

Langa Tertulian, *Trecând pragul tăcerii*, Târgu-Lăpuș, Galaxia Gutenberg, 2009.

Macaveiu Victor, *Capitulul metropolitan din Blaj. Întemeierea și rolul lui din trecutul nostru*, în *Cultura creștină*, Blaj, 1937, nr 4-5, pp. 230-245.

Miron Greta-Monica, *Spre disciplinarea și sporirea turmei păstorite. Vizitații episcopale în dieceza unită din Transilvania secolului al XVIII-lea*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 263-283.

Miron Greta Monica, „...poruncește, scoale-te, du-te, propoveduește...” *Biserica Greco-catolică din Transilvania. Cler și enoriași (1697-1782)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004;

Miron Greta Monica, *Viața parohială și diversitate în Transilvania secolului al XVIII-lea*.

Studiu de caz: uniți și ortodocși din comitatul Dăbâca, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2015.

Miron Greta, *Drumul spre hirotonire și sinuozitățile sale: două exemple de la mijlocul secolului al XVIII-lea*, în *Acta Blasiensia I, Coordonatele preoției greco-catolice – istorie și actualitate* – Lucrările sesiunii de comunicări științifice din 17-18 mai 2002, Editura Buna Vestire, Blaj, 2002, pp. 159-168.

Moldovan Vasile, *Vizitație canonică în Maramureș*, Tipografia Seminarului Teologic Greco-Catolic, Gherla, 1913.

Mureșan Monica, *Conduita și îndatoririle specifice impuse preoților greco-catolici în procesele matrimoniale din secolele XVIII–XIX*, în *Acta Musei Porolissensis, XXXIV, Anuarul Muzeului Județean de Istorie și Artă Zalău*, Zalău, 2012, pp. 29-38.

Nedici Radu, *Formarea identității confesionale greco-catolice în Transilvania veacului al XVIII-lea. Biserica și comunitate*, Editura Universității din București, 2013.

Pâclișanu Zenobie, *Istoria Bisericii Române Unite*, Galaxia Gutenberg, 2006.

Podar Adrian Vasile, *Iosif Papp-Szilagyi (1813-1873). Un ierarh iluminist*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2010.

Pop Ioan Aurel, Nagler Thomas, Andras Magyari (coord.), *Istoria Transilvaniei*, vol I, II, III, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2016.

Pop Iosif, *Credință și apostolat. Memorii*, ediție îngrijită și postfață de Dimitrie Poptămaș și Melinte Șerban, Târgu-Mureș, Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2004.

Pop Iulia-Maria, *Rohul și importanța elitelor confesionale locale în cadrul reuniunilor învățătoarești greco-catolice naționale*, în *Acta Musei Porolissensis, XXXIV, Anuarul Muzeului Județean de Istorie și Artă Zalău*, Zalău, 2012, pp. 61-70.

Pop Macedon, *Vicarii năsăudeni*, Ediție adnotată și adăugită de Nestor Șimon, Studiu introductiv Ion Cârjă, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2014.

Popa-Andrei Mirela (coord.) Covaci Diana, Sima Ana Victoria, Bedecan Mihaela, Dan Aurelia, Balog Marin Iosif, *Canonici, profesori și vicari foranei din Biserica Română Unită (1853-1918). Dicționar*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2013.

Popa-Andrei Mirela, Covaci Diana, *Ierarhi români în refugiu. Biserica greco-catolică română din Transilvania în vremea Primului război mondial*, în Sigmirean Cornel, Teodor Corina (coordonatori), *Cler, biserică și societate în Transilvania sec. XVII-XX*, Argonaut, Cluj-

Napoca, Symphologic Publishing, Gatineau, 2016, pp. 323-340.

Popa-Andrei Mirela, *Instituția vicariatului foraneu din biserica română greco-catolică. Studiu de caz: vicarii foranei în perioada 1853-1914, în Lumina din Lumină. În memoria Episcopului Florentin Crihălmeanu*, Editori: + Claudiu, Episcop de Cluj-Gherla, Ioan Aurel Pop, Ovidiu Ghitta, Lucian Turcu, Marius Cîmpean, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2022, pp. 179-195.

Popa-Andrei Mirela, *Intelectualitatea ecleziastică greco-catolică orădeană în preajma și la începutul primului război mondial, în Diversitate cultură, realități politice și multiconfesionalism în Transilvania și Banat (sec. XVIII-XIX)*, Cercetătorului științific gr I dr. Dumitru Suciuc la împlinirea vârstei de 70 de ani, Coordonatori: Varga Attila, Iosif Marin Balog, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2014, pp. 121-130.

Popa-Andrei Mirela, *Vicariatul foraneu în biserica română greco-catolică. Considerații* Prodan David, *Județul Cluj, orașul Cluj*, Studiu introductiv și rezumat Laura Stanciu, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2020.

Prunduș Silvestru Augustin, Clemente Plăianu (coord.), Nicula Alexandru, Bota Ioan, Costan Ion, *Cardinalul Iuliu Hossu*, Editura Unitas, Cluj-Napoca, 1995.

Prunduș Silvestru Augustin, Clemente Plăianu, *Biserica Română Unită, ieri și azi*, Cluj-Napoca, Unitas, 1994.

Prunduș, Silvestru Augustin – Clemente, Plăianu, *Catholicism și ortodoxie românească. Scurt istoric al Bisericii Române Unite*, Cluj-Napoca, Ed. Viața Creștină, 1994.

Prunduș Silvestru Augustin, Clemente Plăianu, *Cei 12 Episcopi Martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma*, Viața Creștină, Cluj-Napoca, 1998.

Radu Vasile, *Vicariatul Șimleului în șematismele Episcopiei Greco-Catolice (Române Unite cu Roma) de Cluj-Gherla (1867–1930)*, în *Acta Musei Porolissensis, XXXIV, Anuarul Muzeului Județean de Istorie și Artă Zalău*, Zalău, 2012, pp. 55-60.

Remus Câmpeanu, *Biserica Română Unită între istorie și istoriografie*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.

Retegan Simion, *Descrierea cadastrală a unui sat de sub Țibleș: Târlișua la 1851*, în *Geographia Napocensis*, Anul X, nr. 2, 2016, pp. 91-99.

Retegan Simion, *Drumul greu al modernizării. Un veac din istoria unui sat transilvănean: Cuzdrioara, 1820-1920*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2011

Retegan Simion, *Elita satului românesc din Transilvania la mijlocul secolului XIX*, în

Retegan Simion, *Parohii, biserici și preoți din protopopiatul greco-catolic al Bistriței la mijlocul secolului al XIX-lea*, în *Revista Bistriței*, Muzeul Județean Bistrița-Năsăud, VII, 1993, pp. 163-177.

Retegan Simion, *Putere și protest în Transilvania la începutul epocii liberaliste: delegația națională de la Viena a mitropolitului Șuluțiu din 1861*, în *Acta Musei Napocensis*, Publicația Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, nr. 35-36/II, 1998-1999, pp. 89-111.

Retegan Simion, *Sub privirea falnicului Gutin: informații noi asupra parohiei și bisericii lui Vasile Lucaciu de la Sisești*, în *Diversitate culturală, realități politice și multiconfesionalism în Transilvania și Banat (sec. XVIII-XIX)*, Cercetătorului științific gr I dr. Dumitru Suciu la împlinirea vârstei de 70 de ani, Coordonatori: Varga Attila, Iosif Marin Balog, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2014, pp. 169-194.

Retegan Simion, *Știri noi despre familia Coșbuc: Preotul Leon, numit și demis, în 1890, ca titular al Salvei*, în *Școală, biserică, stat și națiune în istoria României*, Omagiu profesorului Cornel Sigmirean la împlinirea vârstei de 65 de ani, Coordonatori: Liviu Boar, Ioan Bolovan, Laura Stanciu, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2021, pp. 427-444.

Rigman Ciprian, *Aspecte din viața și activitatea unui mare patriot român: protopopul greco-catolic Simion Bocșa*, în *Țara Bârsei*, serie nouă, nr 11, 2012, pp. 144-152.

Rigman Ciprian, *Conferințe învățătorești în dieceza greco-catolică de Gherla la mijlocul secolului al XIX-lea (1856-1868)*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 6, 2014, p. 399-415.

Rigman Ciprian, *Edificii, averi și fundații școlare în dieceza greco-catolică de Gherla la mijlocul secolului al XIX-lea (1856-1868)*

Rigman Ciprian, *Formația intelectuală a protopopilor greco-catolici din episcopia Gherla la mijlocul secolului al XIX-lea*, în *Muzeul-Tării-Crisurilor*, XLII, Oradea, 2012, pp. 49-60.

Rigman Ciprian, *Parohii, filii și preoți în Episcopia Greco-Catolică de Gherla la mijlocul secolului al XIX-lea (1856-1868)*, Cluj-Napoca, Argonaut, 2016.

Rigman Ciprian, *Protopopiate și protopopi în dieceza greco-catolică de Gherla la mijlocul secolului al XIX-lea (1856-1868)*, Cluj-Napoca, Argonaut, 2014.

Rigman Ciprian, *Școala elementară confesională din episcopia greco-catolică de Gherla*

la mijlocul secolului al XIX-lea (1856-1868), Cluj-Napoca, Argonaut, 2016.

Rus Anton, *Ierarhii greco-catolici și viața spirituală a Bisericii (1918-1948)*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 105-114.

Rus Anton, *Părinții spirituali ai seminarului teologic greco-catolic din Gherla-Cluj (1858-1948)*, în *Lumina din Lumină. În memoria Episcopului Florentin Crihălmeanu*, Editori: + Claudiu, Episcop de Cluj-Gherla, Ioan Aurel Pop, Ovidiu Ghitta, Lucian Turcu, Marius Cîmpean, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2022, pp. 197-214.

Russu Sorin Valer, *Biserică, istorie și cultură în ziarul Unirea de la Blaj, de la apariție la marea unire (1891-1918)*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2014.

Russu Sorin Valer, *Unirea de la 1918 reflectată în paginile ziarului Unirea de la Blaj*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2014.

Sana Silviu, „...pentru sufletele credincioșilor săi...” *Structuri bisericesti și școlare în Eparhia Greco-Catolică de Oradea-Mare (1850-1900)*, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2011.

Sana Silviu, *Carte, cenzură și biblioteci în nord-vestul României studii privind istoria cărții vechi și a bibliotecilor*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013.

Sana Silviu, *Cărți liturgice și de pietate în parohiile eparhiei greco-catolice de oradea mare (1850-1900)*, în „Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca”, LII, Supliment, 2013, p. 95-113.

Sana Silviu, Ciorba Tiberiu Alexandru, Ostahie Traian, *Seminarul Tinerimii Române Unite din Oradea II. Studenți teologi (1792–1948) Dicționar biografic*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2022.

Sana Silviu, *Contribuții la istoria Bisericii Seminarului Greco-Catolic din Oradea*, în *Diversitate culturală, realități politice și multiconfesionalism în Transilvania și Banat (sec. XVIII-XIX)*, Cercetătorului științific gr I dr. Dumitru Suciuc la împlinirea vârstei de 70 de ani, Coordonatori: Varga Attila, Iosif Marin Balog, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2014, pp. 161-168.

Sana Silviu, *Secvențe de istorie ecleziastică Studii privind istoria Eparhiei Române Unite cu Roma de Oradea-Mare*, Editura Universității din Oradea, 2009.

Scurtu Elisabeta, *Familii de preoți greco-catolici din Țara Năsăudului, 1700-1948*,

Editura Mega, Cluj-Napoca, 2021.

Sigmirean Cornel, *Elite clericale: Protopopii Blajului între anii 1835-1911*, în Sigmirean Cornel, Teodor Corina (coordonatori), *Cler, biserică și societate în Transilvania sec. XVII-XX*, Argonaut, Cluj-Napoca, Symphologic Publishing, Gatineau, 2016, pp. 199-254.

Sigmirean Cornel, *Intelectualitatea ecleziastică. Preoții blajului (1806-1948)*, Editura Universității „Petru Maior”, Târgu Mureș, 2007.

Sima Ana Victoria, *Despre inovațiile „latine” introduse în Biserica Română Unită la jumătatea secolului al XIX-lea*, în *Identitate și alteritate, 5. Studii de istorie politică și culturală*, Editori: Bărbulescu Constantin, Bonda Ioana, Cârja Cecilia, Cârja Ion, Sima Ana Vitoria, Presa Universitară Clujeană, 2011, pp. 71-82.

Sima Ana Victoria, *Moștenire intergenerațională, înrudire și prestigiu social la protopopii uniți din Transilvania (1856-1948)*, în *Școală, biserică, stat și națiune în istoria României*, Omagiu profesorului Cornel Sigmirean la împlinirea vârstei de 65 de ani, Coordonatori: Liviu Boar, Ioan Bolovan, Laura Stanciu, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2021, pp. 479-496.

Sima Ana Victoria, *O Episcopie și un Ierarh. Înființarea și organizarea Episcopiei Greco-Catolice de Gherla în vremea Episcopului Ioan Alexi*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.

Sima Victoria Ana, Cârja Ion, Vida Flaviu, *Contribuții la memorialistica greco-catolică. Însemnările lui Tit Bud – vicar foraneu al Maramureșului (1887-1917)*, în *Diversitate culturală, realități politice și multiconfesionalism în Transilvania și Banat (sec. XVIII-XIX)*, Cercetătorului științific gr I dr. Dumitru Suciuc la împlinirea vârstei de 70 de ani, Coordonatori: Varga Attila, Iosif Marin Balog, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2014, pp. 89-108.

Sima Victoria Ana, *Percepția clerului românesc greco-catolic în relatările delegaților apostolici în Transilvania celei de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în *Acta Blasiensia I, Coordonatele preoției greco-catolice – istorie și actualitate – Lucrările sesiunii de comunicări științifice din 17-18 mai 2002*, Editura Buna Vestire, Blaj, 2002, pp. 251-260.

Soica Sergiu, *Arhive specifice ecleziastice, Arhivele Bisericii Greco-Catolice din România. Studiu de caz: Arhiva Episcopiei Greco-Catolice de Lugoj*, în *Revista Arhivelor Archives Review LXXXIX (2012) No 1*, pp. 29-40.

Soica Sergiu, *Cardinalul Iuliu Hossu în dosarele Securității. Note informative*, Editura

Mega, Cluj-Napoca, 2016,

Șularea Daniel, *Școală și societate. Învățământul elementar confesional în Episcopia Greco-Catolică de Gherla (1867-1918)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.

Șterca Șuluțiu Alexandru, *Scrieri teologice*, Ediție îngrijită, note și glosar: Ioana Mihaela Bonda, Studiu introductiv: Ioana Mihaela Bonda și Cristian Barta, Presa Universitară Clujeană, 2010.

Șularea Daniel, *Școală și societate, învățământul elementar confesional în episcopia greco-catolică de Gherla (1867-1918)*, Presa Universitară Clujeană, 2008.

Tatai Baltă Cornel, *Aportul clericilor la desfășurarea activității tipografiei din Blaj (1747-1948)*, în *Acta Blasiensia I, Coordonatele preoției greco-catolice – istorie și actualitate –* Lucrările sesiunii de comunicări științifice din 17-18 mai 2002, Editura Buna Vestire, Blaj, 2002, pp. 225-234.

Tătar-Dan Maria, „*Preoți vechi și noi*”. *Modelul preotului greco-catolic în presa religioasă a primului deceniu interbelic*, în Sigmirean Cornel, Teodor Corina (coordonatori), *Cler, biserică și societate în Transilvania sec. XVII-XX*, Argonaut, Cluj-Napoca, Symphologic Publishing, Gatineau, 2016, pp. 362-385.

Teodor Corina, *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.

Teodor Corina, *O istorie din fărâme: protopopiatul greco-catolic al Mureșului la începutul secolului XX*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2017.

Teodor Corina, *O lume de sate și preoți în Ardeal. Protopopiatul Greco-Catolic al Mureșului la începutul veacului XX*, în Sigmirean Cornel, Teodor Corina (coordonatori), *Cler, biserică și societate în Transilvania sec. XVII-XX*, Argonaut, Cluj-Napoca, Symphologic Publishing, Gatineau, 2016, pp. 255-302.

Togan Nicolae, *Istoria Protopopiatului greco-catolic al Sibiului*, Ediție îngrijită de Bianca Magdău, Petru Magdău, Presa Universitară Clujeană, 2010.

Vulea Camelia, *Edificii de cult hațegane în timpul vicarului Ștefan Moldovan (1852-1857)*, în „Acta Blasiensia II, 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj”, Editura Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 431-438.

Vulea Camelia, *Preoțimea greco-catolică din vicariatul Hațegului la mijlocul secolului al XIX-lea*, în *Acta Blasiensia I, Coordonatele preoției greco-catolice – istorie și actualitate –*

Lucrările sesiunii de comunicări științifice din 17-18 mai 2002, Editura Buna Vestire, Blaj, 2002, pp. 235-250.

Vultur Ioan, *Episcopii și mitropoliții Blajului în trecutul neamului românesc*, Editori: Ion Buzași, Ion Moldovan, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2021.

Xenopoliana, IV, 1996,1-4, pp. 101-112.

Zaharia Adriana, *Constantin Lucaciu, o figură istorică necunoscută*, Editura Solstițiu Satu Mare, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2021.

Iacob Radu, *Istoria Diecezei Române-Unite a Orăzii Mari (1777-1929)*, Oradea, 1930.

Surse internet :

<https://arhivenationale.ro/site/wp-content/uploads/2017/06/Lista-fonduri-si-colectii-date-in-cercetare-SJAN-Alba.pdf>

<https://arhivenationale.ro/site/wp-content/uploads/2017/06/Lista-fondurilor-%C5%9Fi-colec%C5%A3iilor-date-%C3%AEn-cercetare-de-c%C4%83tre-serviciul-jude%C5%A3ean-Cluj.pdf>

https://www.documentacatholicaomnia.eu/03d/1917-1917,_Absens,_Codex_Iuris_Canonici,_LT.pdf